

Almanya'nın (Beklenmedik Şekilde Heyecan Verici) Süper Seçim Yılına Bir Profesyonel Gibi Nasıl İzleyebilirsiniz?

Matthew Karnitschnig

Şansölye Angela Merkel görevden ayrıyor ve sırada ne olacağını aslında kimse bilmiyor.

Çoğu insana göre, "Alman siyaseti" kelimesi tek bir şey anlamına geliyor: can sıkıntısı. İtalya'daki karnaval gibi yapılan tartışmalarla, Fransa'daki Maniheizt yarışmalarıyla veya Britanyalılar "görevi devrederken" yarışan magazin beslediği siyasi soytarılıklarla karşılaştırıldığında, Almanya şok edici bir şekilde sakin görünebilir.

Önemli, evet ancak sıkıcı. Yine de Alman siyasetinin doğası en iyi "buzul" olarak tanımlansa da en kalın buz tabakaları bile yerinden oynar ve oynadıklarında tüm manzara aniden tanınmaz hâle gelebilir. Yıl sonuna doğru Şansölye Angela Merkel'in görevden ayrılmasıyla, Almanya hızla buzul örneğindeki ana yaklaşıyor.

Pazar günü Almanya, "Superwahljahr" (süper seçim yılı) dedikleri şeyi, ülkenin otomobil endüstrisinin çoğunun karargâhı olan Baden-Württemberg ve eski Şansölye Helmut Kohl'un memleketi olan Rhineland-Palatinate eyaletlerinde bölgesel seçimlerle yürürlüğe koyacak. Almanların yeni bir federal parlamento ve buna bağlı olarak yeni bir lider seçeceği 26 Eylül'deki büyük finalle sonuçlanan bir dizi yerel ve eyalet seçimleri olacak.

Bu seçim dönemini Alman standartlarına göre sıra dışı yapan şey, yalnızca 16 yıllık iktidardan sonra bir devlet büyüğünün ayrılması değil, bundan sonra ne olacağını kimsenin bilmemesidir. Geleneksel bilgelik -Merkel'in merkez sağ Hristiyan Demokrat Birliği'nin, genellikle "Birlik" olarak anılan- Yeşiller Partisi ile ulusal düzeyde bu tür bir eşleşmede ilk olacak bir koalisyon oluşturacağına

inıyor. Yeşiller Partisi, en azından sandıklarda, Birlik 'in mevcut koalisyon ortağı Almanya Sosyal Demokrat Partisi yerini Almanya'nın 2 numaralı partisi olarak yerini aldı.

Fakat hepimiz iyi hesaplanmış planlar hakkında ne denir biliyoruz. Seçim gününe altı aydan fazla bir zamanın oluşu ve siyasi ortamın son zamanlarda daha dengesiz oluşuyla birlikte, muhafazakâr Yeşiller Partisi'nin sözde kaçınılmaz olan ittifaklarına şüpheyile yaklaşılmalıdır.

Geçtiğimiz hafta Birlik kendisini maske tedarikinde rüşvet iddialarını içeren büyük bir siyasi skandala karışmış halde buldu. Olay şimdiden biri grubun Bavyera kanadı olan Hristiyan Sosyal Birliği'nde (CSU) üst düzey bir yetkili olan iki muhafazakâr milletvekilini tuzağa düşürdü.

İki milletvekili de partilerinden istifa etti ama o zamana kadar hasar çoktan alınmıştı. Birlik sandıklarda ağır darbe gördü ve pazar günü her iki eyalet seçimini de kaybetme olasılığı giderek artıyor.

Parlamentodaki Hristiyan Demokrat Birliği'nin genel başkan yardımcısı Gitta Connemann, bu hafta meseleyi sert bir şekilde nitelendirerek, Kohl döneminin sonunda liderliğini bitiren ve Merkel'i başlatan bir kampanya finansmanı skandalından bu yana partinin "en kötü krizi" olduğunu söyledi.

Maske olayının büyüklüğünü kavrayabilmek için muhtemelen henüz çok erken. Bununla birlikte açıkça belli ki muhafazakarların durumu düzeltmek için fazla zamanları yok. Skan-

dal, milletvekillerinin parlamento dışı gelirlerinin kapsamlı bir incelemesine dönüşüyor ve bu incelemenin daha rahatsız edici ifşaları açığa çıkarması muhtemel görünüyor.

Bir diğer soru ise muhafazakâr liderin kim olacağıdır. Hristiyan Demokrat Birliği parti lideri Armin Laschet veya Bavyera Hristiyan Demokrat Birliği'nin lideri Markus Söder daha popüler ve karizmatiktir ancak hiçbir Hristiyan Demokrat Birliği parti adayı daha önce şansölye seçimlerini kazanmadı. Kapalı kapılar ardında alınacak olan bir karar mayıs ayına kadar beklenmiyor.

Muhafazakârlar kampanya sürecine yaralı bir şekilde gitseler bile, sandıklardaki oyları -şimdilik %15 civarında- bir facia olmazsa engellenemeyecek, yani bir sonraki hükümeti yönetecekleri neredeyse kesin. Öyle olsa bile, Birlik'e verilen desteğin azalması, mevcut koalisyon hesaplamasını geri alır ve bir dizi seçenek ortaya çıkarır. Örneğin son yıllarda sandık başına düşen Hür Demokrat Parti yeni yaşam belirtileri gösteriyor. Eylül ayına kadar Yeşiller Partisi ve Almanya Sosyal Demokrat Birliği, Doğu Almanya'nın Komünist Partisi'nin halefi Sol Parti ile solcu bir ittifak oluşturmak için Birlik'i tamamen atlamak için yeterli desteğe sahip olduklarını bulabilirler. Başka bir deyişle, meydan ardına kadar açık.

En önemli partiler hangileri?

Almanya, partilerin parlamento ve Federal Konsey'e girmesi için %5

baraj koşulunu barındırıyor. Her ikisi de parlamentodaki parti sayısını sınırlıyor ve hepsi birbiriyle koalisyon yapabilir. Uygulamada, Federal Konsey'i temsil edilen diğer beş grubun hiçbirinin iş birliği yapmaya istekli olmadığı Almanya için aşırı sağcı olan Almanya için Alternatif Partisi (AfD) hariç her parti için geçerlidir.

Bu durum, aşağıdaki partileri yönetim adına geçerli adaylar yapar: merkez sağ Hristiyan Demokrat Birliği (şimdilik %33 oy oranında), Yeşiller Partisi (%18 oranında), Almanya Sosyal Demokrat Partisi (%16 oranında) Hür Demokratik Parti (%9 oranında) ve Sol Parti (%8 oranında).

En olası koalisyonlar hangileri?

Şu anda, çoğu gözlemci Hristiyan Demokrat Birliği ve Yeşiller Partisi arasında bir koalisyon üzerine iddiaya giriyor. Muhafazakârlar ve Almanya Sosyal Demokrat Partisi arasındaki mevcut koalisyonun devam etmesi, seçimden sonra kesin bir seçenek olması muhtemeldir, ancak her iki tarafın da son on yılın çoğunu birlikte yönettikten sonra yenilenmeye istekli olduğu bir gruplaşma değildir.

Yeşiller Partisi, Almanya Sosyal Demokrat Partisi ve Sol Parti arasında üçlü bir koalisyonun şu anda yeterli desteği yok, ancak gerçekleşmesi çok olası.

Bir başka joker ise Hristiyan Demokrat Birliği ve Hür Demokratik Parti arasındaki koalisyondur. Sol kanat

seçeneği gibi, eşleştirme; diğer kombinasyonların çoğundan daha fazla ideolojik simetriye sahip olacaktır. İkisinin de uzun bir koalisyon geçmişi var. Yine de anketler şu anda bu koalisyonun olası olmadığını gösteriyor.

Ana kampanya problemleri nelerdir?

Hâlâ bunu konuşmak için erken, ancak salgın geçtikten sonra Almanya'nın ekonomisine nasıl çeki düzen vereceği sorusu, parti içi tartışmaların çoğunu hâlihazırda oluşturuyor. Almanya ekonomik yönüyle bu krizi çoğu AB ülkesinden daha iyi atlattı, ancak birçoğu hala korkunç ekonomik sonuçlardan muzdarip.

Hükümet acil yardım önlemleriyle devreye girse de faturalar birikiyor ve savurgan Almanların çoğu, ülkenin borcun hepsini nasıl geri ödeyeceği konusunda şimdiden endişeleniyor. Alman ekonomisinin gücü ve mali durumunun istikrarı göz önüne alındığında, bu korku mantıksız olabilir, ancak ülkenin sevilen "kara sıfırına" ne zaman dönebileceği sorusu, dengeli bütçe, şimdiden siyasi söylemleri etkiliyor.

Almanya yaz sonuna kadar isteyen tüm Almanlara aşı sunma vaadinde başarısız olursa ekonominin ötesinde, salgının kendisi, özellikle de hükümet tartışmaya açık halde olmaya devam edecektir. Böyle kritik konulara ek olarak, kampanyanın çevreden tutun göç sorununa kadar birçok

bilindik problemle karşı karşıya kalması muhtemel.

Neden bölgesel seçimler önemlidir?

İlk bakışta, Thüringen veya Saksonya-Anhalt gibi kırsal bölgelerdeki eyalet oy pusulalarının büyük resim üzerinde çok az etkisi var gibi görünüyor. Ama onları görmezden gelmek bir hata olur. Eyalet oy sonuçları, Almanya'nın üst meclisi olan Bundestag'ın yapısını belirliyor. Hükümetlerin yasama gündemlerini iletirmek için Federal Konsey onayına ihtiyacı var. Ve bu yıl takvimde altı bölgesel seçim ile, çok fazla şey tehlike içinde.

Oylama nasıl işler?

Alman oylama sistemi biraz karmaşıktır, o sebeple bu kısım için kemerlerinizi bağlayın!

Her seçmen iki oy alır: biri yerel temsilcisi için, diğeri ise bir parti seçmek için. Bölgelerinde kazanan her aday otomatik olarak bir koltuk hakkı kazanır. Ancak partilerin parlamentodaki genel koltuk payı; kazandıkları ikinci oyların yüzdesine göre belirlendiğinden, bu durum, seçim gecesinde en çok bildirilen sayıdır. Partiler kazandıkları koltuk haklarını bölgesel aday listelerine göre ikinci oyla doldururlar.

Parlamentodaki asgari koltuk sayısı 598'dir, ancak bu, "çıkıntılı koltuklar" denen bir şeyle büyüyebilir. Bunlar, örneğin bir parti bir bölgede ilk oylarla 10 bölgeyi kazandığında, ancak ikinci oydan yalnızca sekiz koltuk ka-

zanmaya yetecek kadar kazandığında tahsis edilir. Bölgesini ilk oylamayla kazanan herkes bir koltuk hakkı kazandığından, bu parti fazladan -veya "çıkıntılı"- koltukları elinde tutabilir. Ancak bu, partinin parlamentoda fazla temsil edileceği anlamına gelir. Bunu düzeltmek için, diğer taraflar işleri düzeltmek adına ek olarak "denge koltukları" koyarlar. Sonuçta, Federal Meclis teorik olarak 800 üyeye sahip olabilir. Şu anki sayısı ise 709.

Orijinal Makale: How to watch Germany's (unexpectedly exciting) super election year like a pro
<https://www.politico.eu/article/german-super-election-year-2021-guide/>

Çevirmen: Yaren Kardelen
Budun | EURO Politika Dergisi
Misafir Yazar

Photo: Photo: Illustration by Jason Lyon for POLITICO